

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمت مشترک برنامه‌های میان مدت میزکارهای تخصصی (عناصر مشترک الزامی در بسته جامع حل مسئله)

قطب: بنیادهای نظری و نظام متقن علوم اسلامی و انسانی

میز: علوم اسلامی

شناسنامه اجمالی مسئله

عنوان مسئله:

عدم رشد علوم اسلامی متناسب با نیازهای دنیای معاصر ، نظام و جامعه اسلامی

توصیف چیستی و ابعاد مسئله:

جامعه معاصر بشری با شتاب در توسعه علوم و فن آوری‌ها و تکثر و تنوع ایدئولوژی‌ها و جریان‌های فکری، روز به روز پیچیده‌تر می‌شود و انبوهی از پرسش‌های نو و مسائل مستحدثه را فراروی دین و مراجع و کارشناسان دین قرار می‌دهد.

در ایران اسلامی نیز به ویژه با استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی دایره پرسش‌ها و چاره‌جویی‌های دینی به شدت گسترش یافته است. علوم اسلامی برآمده از سنت فکری حوزه‌های علمیه که از منابع اصیل دین نشأت گرفته‌اند اگر چه نقش تاریخی خود را ایفا کرده‌اند اما شدت و گستردگی امواج پرسش‌های نو به نو، پاسخ‌گویی و کارآمدی این علوم را با وجود همه ظرفیت‌شان به مصاف طلبیده است و در زمینه‌های متعددی احساس ضعف در ایفای این نقش حساس دیده می‌شود، لذا لازم است کاستی‌ها و ناکارآمدی‌های علوم اسلامی به دقت بازخوانی شود - آسیب‌شناسی - و شاخص‌های علوم اسلامی مطلوب به وضوح استخراج گردد -بایسته‌شناسی- و دانش‌های اسلامی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گیرد و از جمله در شناسه‌های علم شناختی (رؤوس ثمانیه) این دانش‌ها تجدید نظر شود و آنگاه برای جبران این ضعف‌ها ریل‌گذاری دقیقی در نهادهای علمی حوزه صورت پذیرد و زیر سیستم‌های آموزشی و پژوهشی حوزه‌ها مورد بررسی و بهینه‌سازی و احیاناً باز طراحی قرار گیرد.

ابعاد مسأله:

- ۱- فقدان نقشه‌ی جامع علمی دانش‌های اسلامی و حوزه‌های علمیه.
- ۲- ضعف ارتباط، گفتگو و داد و ستد مؤثر علمی میان جریان‌ها و سنت‌های علمی در داخل و خارج از کشور.
- ۳- ضعف نگاه درجه دو و فلسفه دانش‌های اسلامی به ویژه ضعف در روش‌شناسی حل مسائل جدید، موضوع‌شناسی، مسأله‌یابی و نظام طبقه‌بندی.
- ۴- فقدان تصویر شفاف و تفصیلی از وضعیت مطلوب علوم اسلامی و مراکز متولی.
- ۵- فقدان تصویر روشن و قابل اعتماد از وضعیت موجود، کاستی‌ها و آسیب‌های علوم اسلامی و مراکز متولی.

۶- ضعف مطالعات مقارن و مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم اسلامی.

درجه اهمیت:

با آنکه سالیانی از انقلاب اسلامی و تأکیده‌های متعدد مقام معظم رهبری مبنی بر تحول و توسعه علوم اسلامی، تولید علوم اسلامی و تمدن‌سازی اسلامی می‌گذرد، اما تاکنون قدم‌های اساسی در این رابطه برداشته نشده است. بی‌تردید یکی از مهم‌ترین اقدامات دفتر تبلیغات در جهت تحقق منویات رهبری و رسیدن به تمدن اسلامی، توجه به محورهای توسعه و کارآمدی علوم اسلامی است. چنانکه تحکیم پایه‌های نظری علوم، ارتقای فرهنگ دینی، ارائه تفکر شیعی در مدل مناسب، پایه‌ریزی برای تحول در علوم انسانی و... وابسته به توسعه و توانمندی علوم اسلامی است.